

مرکز مدیریت حوزه علمیه قم

معاونت آموزش

مدیریت امتحانات

بسمه تعالی

امتحانات پایان سال - خرداد ۱۳۸۸

پاسخنامه

پایه :		۲	موضوع :	قرآن ۲
تاریخ :		۸۸/۴/۱	ساعت :	۱۸

نام کتاب: برگزیده تفسیر نمونه، جلد اول، بر اساس محدوده اعلام شده

لطفاً فقط به ۱۰ سؤال پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه به سؤال آخر نمره داده نمی‌شود (هر سؤال ۲ نمره)

۱. در آیه شریفه «وَقُلْنَا اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ» منظور از «هبط» چیست؟ ۶۴

منظور نزول مقامی است نه مکانی یعنی از مقام ارجمند خود و از آن بهشت سرسبز پایین آمد.

۲. آیه شریفه «قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ لَا ذَلُولَ تُثِيرُ الْأَرْضَ وَلَا تَسْقِي الْحَرْثَ مُسَلِّمَةٌ لَا شِيَةَ فِيهَا» را ترجمه کنید. ۸۸

موسی گفت: خدا می‌فرماید: گاوی باشد که برای شخم زدن، رام نشده و برای زراعت آبکشی نکند و از هر عیبی برکنار باشد و هیچ گونه رنگی دیگری در آن نباشد.

۳. شأن نزول آیه شریفه «أَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ إِذْ حَضَرَ يَعْقُوبَ الْمَوْتَ إِذْ قَالَ لِبَنِيهِ مَا تَعْبُدُونَ مِنْ بَعْدِي ...» را بنویسید. ۱۲۵

اعتقاد جمعی از یهود این بود که یعقوب به هنگام مرگ فرزندان خویش را به دینی که هم اکنون یهود به آن معتقدند توصیه کرد خداوند در رد اعتقاد آنان این آیه را نازل فرمود.

۴. نشانه حکومت طالوت که در آیه شریفه «وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ آيَةَ مُلْكِهِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ التَّابُوتُ فِيهِ سَكِينَةٌ مِّنْ رَبِّكُمْ وَبَقِيَّةٌ مِّمَّا تَرَكَ آلُ مُوسَىٰ وَآلُ هَارُونَ تَحْمِلُهُ الْمَلَائِكَةُ» ذکر شده را بنویسید. ۲۲۳

صندوق عهد به سوی شما خواهد آمد و در آن صندوق یادگارهای خاندان موسی و هارون است در حالی که فرشتگان آن را حمل می‌کنند.

* «أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيْبًا مِّنَ الْكِتَابِ يُدْعُونَ إِلَى الْكِتَابِ لِيُحْكَمَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ يَتَوَلَّىٰ فَرِيقٌ مِنْهُمْ وَهُمْ مُّعْرِضُونَ» ۲۷۳

۵. از جمله «أوتوا نصيباً من الكتاب» چه مطلبی، استفاده می‌شود؟

استفاده می‌شود که تورات و انجیلی که در دست یهود و نصاری در آن عصر بود تنها قسمتی از آن بود و احتمالاً قسمت بیشتر از این دو کتاب آسمانی از میان رفته یا تحریف شده بود.

۶. آیه شریفه «إِنْ يَمْسَسْكُمْ قَرْحٌ فَقَدْ مَسَّ الْقَوْمَ قَرْحٌ مِّثْلُهُ وَتِلْكَ الْأَيَّامُ نَدَاوَلَهَا بَيْنَ النَّاسِ» را تفسیر کنید. ۳۳۳

می‌فرماید: اگر در جریان جنگ احد به شما جراحتی رسید به دشمنان شما هم جراحتی همانند آن رسید.

سپس اشاره به یکی از سنن الهی شده است که در زندگی بشر حوادث تلخ و شیرین رخ می‌دهد که هیچکدام پایدار نیست و خداوند این ایام را در میان مردم به طور مداوم گردش می‌دهد تا سنت تکامل از لابلای این حوادث آشکار شود.

۷. در آیه شریفه «ولیکش الذین لو ترکوا من خلفهم ذرّیّةً ضعیفاً خافوا علیهم فلیتّقوا الله ولیقولوا قولاً سدیداً» تعبیر به «ولیکولوا قولاً سدیداً» به چه نکته روانی اشاره دارد؟ ۳۷۷

اشاره دارد به اینکه نیازمندی کودک منحصر به خوراک و پوشاک نیست بلکه علاوه بر مراقبتهای جسمی از نظر تمایلات روانی نیز اشباع شود وگرنه کودکی سنگدل، شکست خورده، فاقد شخصیت و خطرناک به عمل خواهد آمد.

۸. شأن نزول و تفسیر آیه شریفه «فلا وربک لا یؤمنون حتی یحکموک فیما شجر بینهم ثم لا یجدوا فی أنفسهم حرجاً ممّا قضیت ویسلّموا تسلیماً» را بنویسید. ۴۱۷

شأن نزول: زبیر عوام که از مهاجران بود با یکی از انصار بر سر آبیاری نخلستانهای خود که در کنار هم قرار داشتند اختلافی پیدا کرده بودند هر دو برای حل اختلاف خدمت پیامبر رسیدند پیامبر نیز در میان آنها داوری کرد. اما این مرد انصاری به ظاهر مسلمان از داوری عادلانه پیامبر ناراحت شد و گفت: آیا این قضاوت به خاطر آن بود که زبیر عمه زاده توست؟ پیامبر از این سخن بسیار ناراحت شد به حدی که رنگ رخسار او دگرگون گردید در این موقع آیه نازل شد و به مسلمانان هشدار داد. تفسیر تسلیم در برابر حق: نه فقط داوری را به نزد تو آورند بلکه هنگامی که تو در میان آنها حکمی کردی خواه به سود آنها باشد یا به زیان آنها علاوه بر این که اعتراض نکند در دل خود از داوری تو احساس ناراحتی ننماید و کاملاً تسلیم باشند.

* «من أجل ذلك كتبنا علی بنی اسرائیل انه من قتل نفساً بغير نفس أو فساد فی الارض فکأنما قتل الناس جمیعاً ومن أحیایها فکأنما أحیا الناس جمیعاً»
۹. چگونه قتل و نجات یک انسان با قتل و نجات همه انسانها مساوی است و عبارت «فکأنما...» اشاره به چه مطلبی دارد؟ ۵۱۰

۱. کسی که دست به خود انسان بی گناهی می‌آلاید در حقیقت چنین آمادگی دارد که انسانهای بیگانه دیگری را به قتل برساند و کسی که به خاطر عاطفه انسان دیگری را نجات بخشد این آمادگی را دارد که این برنامه انسانی را در مورد هر بشر دیگری انجام دهد.
۲. استفاده می‌شود که مرگ و حیات یک نفر اگر چه مساوی با مرگ و حیات جامعه نیست اما شباهتی به آن دارد.

۱۰. منظور از «أجلّ» و «أجلّ مسمی» در آیه شریفه «هو الذی خلقکم من طین ثم قضی أجلّ وأجلّ مسمی عنده ثم أنتم تموتون» چیست؟ ۵۷۵
اجل به تنهایی به معنی عمر و وقت و موت غیر حتمی (مرگ زودرس) اجل مسمی به معنی عمر و مدت حتمی (مرگ طبیعی)

۱۱. در آیه شریفه «فلما جنّ علیه اللیل رءا کوبکاً قال هذا ربی فلما أفلّ قال لا أحبّ الافلین» چگونه ابراهیم موحد به ستاره آسمان اشاره کرده و می‌گوید: «هذا ربی»؟ ۶۱۵

۱. ابراهیم این را به عنوان خبر قطعی نگفت بلکه به عنوان یک فرض و احتمال برای تفکر و اندیشیدن این سخن را بر زبان جاری کرد.
۲. مراد این است که «به اعتقاد شما این خدای من است».